

Motion till riksdagen 2018/19:2089

av Isak From (S)

Ålderskrav och kompetensbevis för vattenskoter

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att ersätta nuvarande vattenskoterförordning med ett krav på behörighetsbevis, förarbevis eller körkort samt åldersgränser för vattenskotrar och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Vattenskoterns dåliga rykte får till stor del skyllas på förarna. Vittnesmål om buskörning runt om i landet är många, men rätt använd med förnuft är vattenskotern ett fantastiskt fordon.

I år är första sommaren som det krävs förarbevis för att köra vattenskotter i Danmark. I Sverige finns varken åldersgräns eller krav på förarbevis, men ett förslag om åldersgräns är nu ute på remiss. Efter den allvarliga vattenskotero olyckan i Köpenhamn förra året där två personer omkom skärpte den danska regeringen reglerna för vattenskotrar. Sedan tidigare har Danmark en åldersgräns på 16 år för den som vill köra vattenskotter och från och med i år krävs dessutom förarbevis.

Att vattenskotern fått ett oförtjänt dåligt rykte kan skyllas på försäljningsföretagen som gärna lyft fram vattenskotern som en rolig leksak på vattnet. Dessutom att förarna många gånger inte uppträtt sjömansmässigt utan använt skotern som en leksak, i stället för som en båt, dessutom ofta i hög fart även där hastighetsbegränsningar gäller. De internationella sjövägsreglerna gäller även för vattenskotrar och måste följas av dess förare.

Det har varit fritt fram att köra vattenskotter de senaste åren. Svensk vattenskotterförordning med regleringen att vattenskotter bara får framföras i allmän farled är inte giltig. Vattenskotern har av vissa ansetts vara miljöfarlig, bullersam och störande i största allmänhet. Miljödepartementet har, tillsammans med några länsstyrelser, jobbat på ett förbud för vattenskotter. Det senast kända är att vattenskotter inte skulle få användas på andra platser än i allmän farled. Reglerna har varit svåra att tillämpa och

anses inte längre tillämpbara enligt EU-regler, för bland annat rätten att fritt utnyttja godkända varor. För att kunna hävda att vattenskotern är en miljöfara måste respektive länsstyrelse i varje län visa på vilket sätt det skulle vara negativt för miljön och ange känsliga områden specifikt i varje sjö och kustavsnitt. En sådan prövning av alla vattendrag är näst intill omöjligt att genomföra.

I dagsläget gäller den gamla förordningen fortfarande, men den går inte att tillämpa. Chefsåklagare Jörgen Lindberg har i brev till Kustbevakningen och polisen sagt att ”rekommendationen är att inte rapportera förare av vattenskotter som kör på annan plats än allmän farled”. Det ligger också en skrivelse hos Miljödepartementet där det föreslås att vattenskotterförordningen tas bort. Det betyder att det är fritt fram att köra vattenskotter på alla platser där man får köra en båt, säger till exempel Fredrik Josefson, vid sjöpolisen i Stockholm.

Efter flera uppmärksammade olyckor med vattenskottrar flaggade tidigare infrastrukturminister Catharina Elmsäter-Svärd 2013 för att det kan bli aktuellt med någon form av förarbevis. I december föreslog Havs- och vattenmyndigheten (HaV) att regeringen skulle slopa vattenskotterförordningen och i stället införa krav på behörighetsbevis samt åldersgränser för snabba farkoster till sjöss. HaV:s förslag var att införa ett höghastighetsbevis för framförande av fritidsfartyg som kan uppnå hastigheter om minst 35 knop. HaV föreslog också krav på behörighetsbevis för förande av fritidsfartyg som kan uppnå en hastighet om minst 15 knop.

Fakta: Vattenskotter

En vattenskotter är en farkost som är kortare än 4 meter. Den drivs med en förbränningsmotor med ett vattenjetaggregat. Definitionen enligt vattenskotterförordningen är följande:

En farkost vars längd understiger fyra meter och som har en förbränningsmotor med ett vattenjetaggregat som främsta drivkälla och har utformats för att framföras av en eller flera personer som sitter, står eller står på knä snarare än befinner sig i den.

Den som kör vattenskotter betraktas som ”befälhavare” i lagens mening. En befälhavare har ansvar att köra säkert och inte orsaka skada eller olägenhet för människors hälsa, natur eller miljö. Det ansvaret följer av miljöbalken och sjölagen. (Källa: Naturvårdsverket).

I Sverige krävs ännu ingen utbildning.

Vattenskotern gör inte större skada än andra båtar. Dessutom har de miljövänliga fyrtaktsmotorer. Med anledning av den tidigare nämnda buskörning kopplat till de internationella sjövägsreglerna vore det önskvärt med en åldersgräns och någon form av kompetenskrav, förarintyg eller förarbevis eller motsvarande, ungefär det som finns för EU-moped eller det förarbevis som gäller för snöskottrar i dag.

Utformningen av ett förarbevis bör bygga på att den som klarat ett obligatoriskt kunskapsprov med godkänt resultat ska vara berättigad att ansöka om ett förarbevis. Kustbevakningen har i många år haft problem med vattenskottrar som kör fort och olämpligt nära stränder och folk som badar. Det är inte vattenskotern som är problemet utan att den som framför vattenskotern i många fall inte känner till de lagar och regler som finns i det område man kör i.